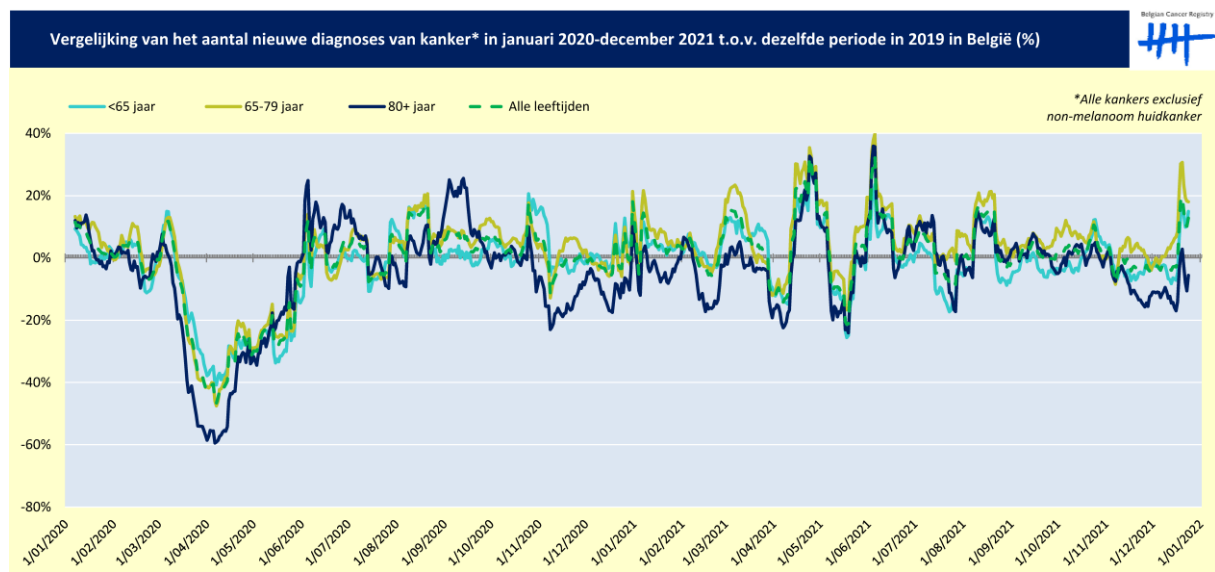

Ongeveer 2700 ontbrekende kankerdiagnoses in de eerste twee jaar van de COVID-19-pandemie in België

De Stichting Kankerregister volgde het aantal kankerdiagnoses tijdens de eerste twee jaar van de COVID-19-pandemie in België op de voet dankzij versnelde aanleveringen van de gegevens van de laboratoria voor pathologische anatomie. Er werd een daling van 43%¹ waargenomen in het aantal diagnoses van invasieve kankers² tijdens de eerste piek van de COVID-19-pandemie in april 2020, vergeleken met april 2019. Na deze eerste piek herstelde het aantal kankerdiagnoses zich naar vrijwel het normale niveau voor de rest van 2020. Het aantal diagnoses in 2021 weerspiegelt de pre-pandemische trends, maar er is nog steeds een aanhoudende daling van 2% in het aantal kankerdiagnoses over de twee jaar vergeleken met 2019³, wat overeenkomt met ongeveer 2700 ontbrekende kankerdiagnoses.

Terwijl voor de jongere leeftijdsgroepen en bepaalde kankertypes de ontbrekende diagnoses lijken te zijn hersteld, houdt de afname in het aantal kankerdiagnoses aan voor oudere patiënten en de meeste kankertypes. De boodschap om bij (aanhoudende) klachten en symptomen een arts te raadplegen blijft dus belangrijk om mee te geven, dit omdat een vroegtijdige kankerdiagnose cruciaal is voor een goede prognose.

De eerste golf van de pandemie had de zwaarste impact op het aantal kankerdiagnoses, terwijl de 80-plussers ook tijdens de daaropvolgende golven getroffen werden

De resultaten van het aantal kankerdiagnoses op dagniveau werden berekend op basis van een 14-daags voortschrijdend gemiddelde.

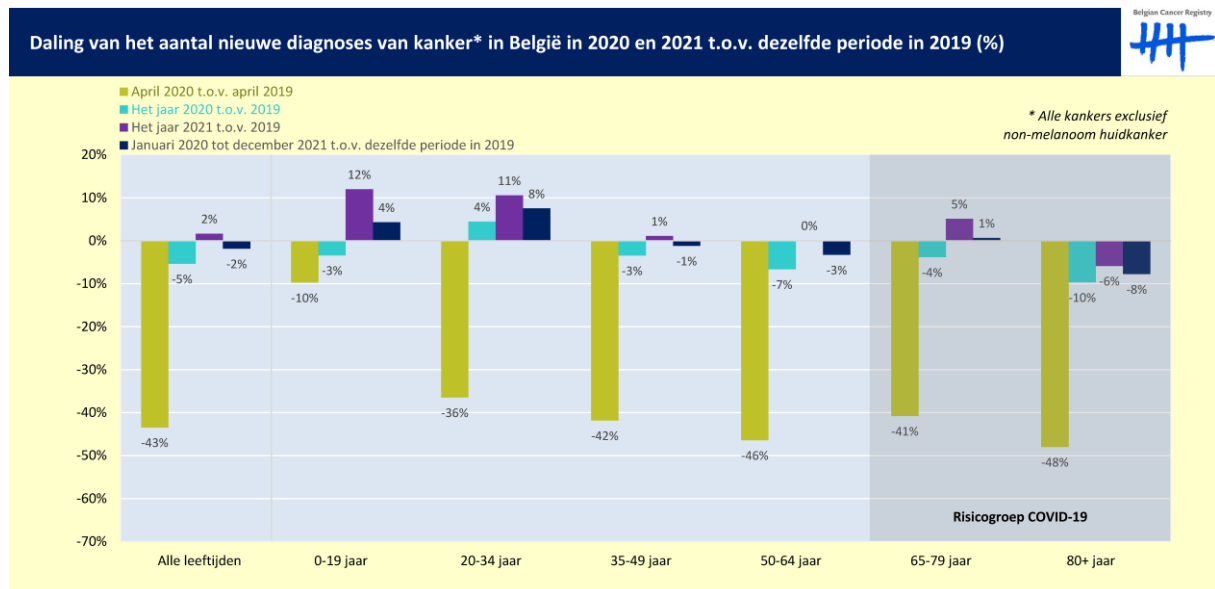
De eerste golf van de pandemie in april 2020 resulteerde in een opvallende daling van het aantal diagnoses, terwijl het aantal diagnoses midden juni 2020 herstelde tot het niveau van 2019. In de daaropvolgende pieken van de pandemie, eind 2020, werden vooral de 80-plussers getroffen. Het aantal kankerdiagnoses in deze leeftijdsgroep daalde in die periodes tot 20% onder het niveau van 2019, terwijl andere leeftijdsgroepen rond het niveau van 2019 bleven. In het voorjaar van 2021 was

¹ Dit werd eerder gerapporteerd als een daling van 44%. Naarmate meer gegevens beschikbaar kwamen werden subtiele verschuivingen in de resultaten waargenomen.

² Exclusief non-melanoma huidkanker

³ De tweejarige periode 2020-2021 werd vergeleken met het aantal diagnoses in 2019 verdubbeld

de evolutie in het aantal kankerdiagnoses bij de 80-plussers vergelijkbaar met de jongere leeftijden. Eind 2021 hadden de 80-plussers echter opnieuw substantiële dalingen in het aantal diagnoses in vergelijking met 2019, wat niet wordt waargenomen voor de jongere leeftijdsgroepen.

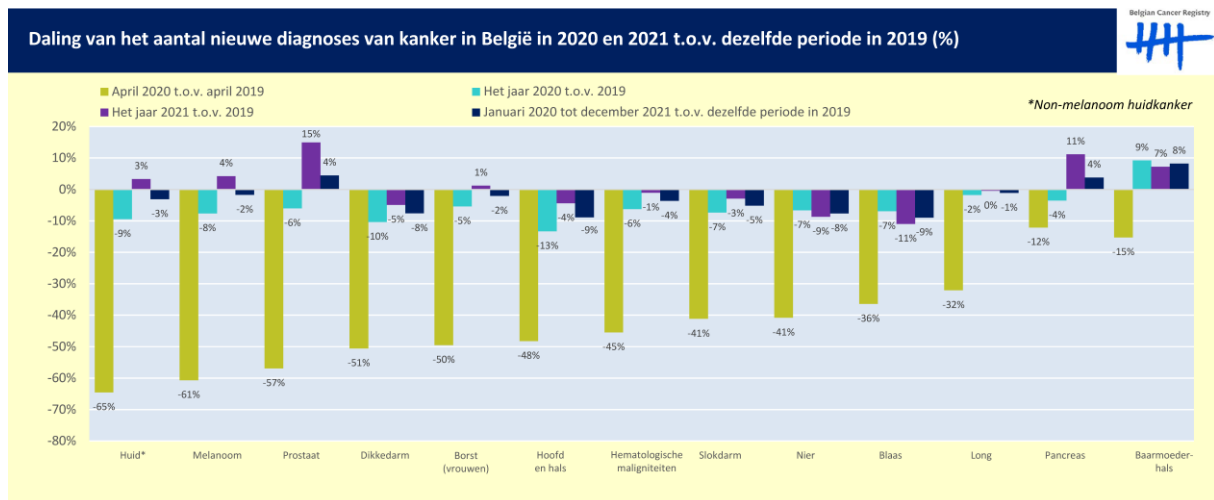

Voor alle leeftijdsgroepen blijft het aantal nieuwe diagnoses van invasieve kankers⁴ twee jaar na de pandemie 2% lager dan het niveau van 2019, terwijl over deze twee jaar⁵ een stijging van 2,3% werd verwacht door de groeiende en vergrijzende bevolking en de evolutie in het risico op kanker. Terwijl bij andere leeftijdsgroepen de daling van de diagnoses in 2020 (gedeeltelijk) gecompenseerd werd door een stijging van de diagnoses in 2021, bleef het aantal diagnoses bij de 80-plussers dalen in 2021, wat resulteerde in een daling van 8% in het aantal diagnoses over de twee jaar, goed voor ongeveer 80% van de ontbrekende diagnoses voor alle leeftijden. Hoewel de oversterfte door COVID-19 het hoogst was in deze leeftijdsgroep, verklaart dit minder dan 200 van de meer dan 2200 ontbrekende diagnoses in deze leeftijdsgroep. Voor de twee jongste leeftijdsgroepen werd een toename in diagnoses waargenomen, wat niet meteen kan worden verklaard, hoewel deze trends met de nodige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd gezien het kleine absolute aantal diagnoses in deze leeftijdsgroepen. Deze toename zal verder onderzocht worden naarmate er meer gegevens beschikbaar zijn.

⁴ Exclusief non-melanoma huidkanker

⁵ [Cancer Incidence Projections in Belgium, 2015 to 2025](#)

Ontbrekende diagnoses blijven bestaan voor de meeste tumortypes na twee jaar pandemie

In absolute cijfers werd het grootste geschatte aantal ontbrekende diagnoses gezien bij colorectale kanker (~900 gevallen), gevolgd door hematologische maligniteiten (~560 gevallen), hoofd- en halskanker (~490 gevallen) en borstkanker bij vrouwen (~450 gevallen). Colorectale kanker en hoofd- en halskanker hadden eind 2020 ook de grootste aanhoudende daling in diagnoses en die daling zette zich verder in 2021, met respectievelijk 8% en 9% ontbrekende diagnoses gedurende de eerste twee jaar van de pandemie. Voor colorectale kanker was in de voorgaande jaren een lichte daling te zien, zij het niet in deze mate. Hematologische maligniteiten hadden een aanhoudende daling van 4%, maar eerdere analyses hebben aangetoond dat de verschillende entiteiten op verschillende manieren werden getroffen door de COVID-19-pandemie⁶.

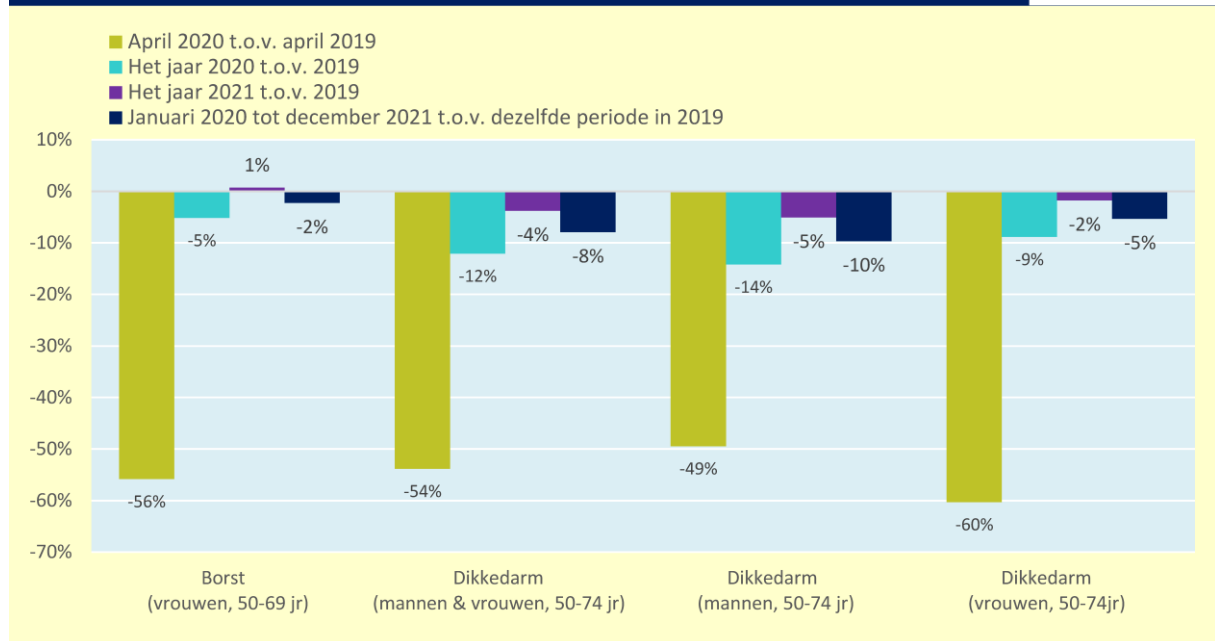
Voor nier- en blaaskanker waren de dalingen in diagnoses in 2021 groter dan in 2020, wat resulteerde in een grotere daling in diagnoses aan het einde van twee jaar van de pandemie. Dit komt overeen met respectievelijk ongeveer 300 en 440 ontbrekende diagnoses. Voor longkanker werd in 2021 geen verdere daling gezien, maar de resterende daling van 1% (~190 gevallen) aan het einde van de twee jaar is in strijd met de voorspelde stijging van 3,4%.

De diagnoses van prostaat- en pancreaskanker namen in de loop van de twee jaar van de pandemie toe. Dit is in lijn met of iets minder dan de waargenomen stijgingen bij beide kankertypes gedurende de laatste 5-10 jaar. Melanoom en non-melanoma huidkanker toonden in 2021 ook een lichte stijging van de diagnoses. Over de gehele periode van twee jaar blijft er een kleine daling in de diagnoses van huidkanker, maar specifiek voor melanoom zou een stijging van 6% over de twee jaar zijn verwacht.

⁶ Peacock, H. M., et al. (2021). "Decline and incomplete recovery in cancer diagnoses during the COVID-19 pandemic in Belgium: a year-long, population-level analysis." ESMO Open 6(4): 100197.

Dalingen in de doelgroepen voor screening op borst- en colorectale kanker zijn vergelijkbaar met de algemene bevolking

**Borstkanker en dikkedarmkanker in de screeningsleeftijdscategorieën:
Daling van het aantal nieuwe diagnoses van kanker in België in 2020 en
2021 t.o.v. dezelfde periode in 2019 (%)**

Hoewel de tijdelijke opschorting van de georganiseerde screeningsprogramma's mogelijk heeft bijgedragen tot grotere initiële dalingen van de diagnoses tijdens de eerste golf van de pandemie in de doelgroepen voor screening op borst- en colorectale kanker (respectievelijk 50-69 jaar en 50-74 jaar) zijn de dalingen na twee jaar vergelijkbaar met die in de totale bevolking. Voor colorectale kanker was de aanhoudende daling voor mannen in de screeningsleeftijd het dubbele van die voor vrouwen (10% vs. 5%); vóór de pandemie was de waargenomen milde afname van de diagnoses (incidentie) van colorectale kanker echter ook meer uitgesproken voor mannen.

Merk op dat screeningprogramma's gericht zijn op het detecteren van precancereuze laesies, terwijl deze gegevens betrekking hebben op diagnoses van invasieve kankers. Daarnaast worden screeningsprogramma's op regionaal niveau georganiseerd, waardoor de impact per regio kan verschillen. Op deze vraag zal in de toekomst nader worden ingegaan.